

Sygn. akt V CK 378/05

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 listopada 2005 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Lech Walentynowicz (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Mirosław Bączyk

SSN Marian Kocon

w sprawie z powództwa H. K.

przeciwko S. S.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na rozprawie w Izbie Cywilnej w dniu 16 listopada 2005 r., kasacji pozwanego od wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 16 grudnia 2004 r., sygn. akt I ACa (...),

- 1.) oddala kasację;**
- 2.) zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 1800,- zł (jeden tysiąc osiemset) tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

Uzasadnienie

Wyrokiem z dnia 1 lipca 2003 r. Sąd Okręgowy w C. zasądził od pozwanego S. S. na rzecz powódki H. K. kwotę 6750,- zł z odsetkami i kosztami procesu, a w pozostałej części powództwo oddalił.

Sąd ustalił, że powódka była zatrudniona w Spółce z o.o. „S.(...)” w P. w charakterze głównej księgowej, w wymiarze ½ etatu, w okresie od 1 kwietnia 1992 r. do

15 listopada 1999 r. Pozwany był i jest prokurentem oraz głównym udziałowcem (w 80%) tej Spółki. Między stronami istniał nasilający się antagonizm na tle żądań finansowych powódki oraz z racji jej przyjaźni z zatrudnioną tam żoną pozwanego, z którą był on w konflikcie i z którą rozwiódł się w 2001 r.

W dniu 10 listopada 1999 r. doszło do sporu między stronami na tle dofinansowania przez Spółkę kosztów wycieczki powódki. Wówczas pozwany zaoferował jej zwolnienie z pracy za odprawą pieniężną w wysokości 75000,- zł. Uzgodniono wtedy, że zostanie rozwiązany stosunek pracy za porozumieniem stron, z przyznaniem H. K. tejże odprawy. Wezwany pracownik T. S., zajmujący się sprawami kadrowymi, sporządził tekst umowy rozwiązującej stosunek pracy z dniem 15 listopada 1999 r. oraz spisał oświadczenie S. S. o przyznaniu powódce „wynagrodzenia jednorazowego w formie odprawy z prywatnych zasobów, w wysokości 75000,- zł”. Oba teksty umów zostały podpisane przez strony.

Sąd ustalił również, iż umowa o pracę powódki ustała zgodnie z porozumieniem, natomiast pozwany wypłacił powódce jedynie 750 zł, uchylając się od skutków prawnych swego oświadczenia woli w pozostałym zakresie, jako złożonego pod wpływem błędu. Powódka dochodziła przyrzeczonej odprawy przed sądami pracy, ale bezskutecznie, ponieważ odprawa miała być wypłacona z własnych zasobów pozwanego. Wytoczyła więc powództwo w postępowaniu cywilnym.

Sąd Okręgowy uznał, że pieniężne świadczenie pozwanego nie może przewyższać kwoty 7500 zł, pomniejszonej o dokonaną wpłatę (750 zł). Odpowiadało to uprawnieniom pracowniczym powódki i uzasadniało uchylenie się pozwanego od świadczenia nadmiernego, z powołaniem się na przepisy o błędzie (art. 84 k.c.)

W następstwie apelacji obu stron, Sąd Apelacyjny w Katowicach zmienił zaskarżony wyrok i uwzględnił powództwo w całości, oddalając apelację pozwanego.

Sąd odwoławczy stwierdził, iż nie istniały jakiegokolwiek przesłanki wymienione w art. 84 k.c. z uwagi na inicjatywę pozwanego w odniesieniu do odprawy pracowniczej, powiązanej z rozwiązaniem umowy o pracę, oraz ze względu na jednoznaczne udokumentowanie jego zobowiązań, którego podstawę prawną stanowi art. 353¹ k.c. Nie ma też – zdaniem Sądu – przeszkód, aby do wypłacenia odprawy pracowniczej zobowiązał się główny udziałowiec spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, będącej pracodawcą, z własnych zasobów.

W kasacji pozwany wniósł o uchylenie wyroku odwoławczego i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Skarżący powołał się na naruszenie prawa materialnego, a mianowicie art. 353¹ k.c., przez przyjęcie istnienia dwustronnej umowy zobowiązującej związanej ze stosunkiem pracy, podczas gdy sąd pracy wykluczył uprawnienie powódki ze stosunku pracy. Zobowiązanie pozwanego ma więc charakter jednostronny i należy zastosować tu przepisy o darowiznie (art. 888 i następane k.c.). W konsekwencji, przy niespełnieniu przesłanek z art. 890 § 1 k.c., umowa darowizny jest nieważna.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W kasacji nie została powołana druga jej podstawa (art. 393¹ pkt 2 k.p.c.), zatem ustalenia faktyczne, ostatecznie sformułowane w postępowaniu apelacyjnym, są w całości wiążące w instancji kasacyjnej (art. 393¹¹ § 2 k.p.c.). Dotyczy to w szczególności braku błędu pozwanego, okoliczności i motywów jego zobowiązania oraz rozmiaru zobowiązania. Te ustalenia mają istotne znaczenie dla sfery materialnoprawnej, stwierdzają bowiem, że zobowiązanie pozwanego miało charakter ekwiwalentny i było związane z rozwiązaniem umowy o pracę z powódką z dniem 15 listopada 1999 r. Była to po prostu odprawa pracownicza obciążająca pracodawcę.

Jest oczywiste, że pozwany nie jest pracodawcą, stąd powódka nie uzyskała wyroku zasądającego w postępowaniu przed sądami pracy. Istotny jest wszakże pogląd wyrażony przez Sąd Apelacyjny – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w wyroku z dnia 25 września 2001 r. (III APa 161/00). Stwierdzono tam bowiem, że roszczenie powódki o odprawę w wysokości 75000,- zł jest zasadne, jednakże należy dochodzić tej wierzytelności przeciwko pozwanemu przed sądem cywilnym, gdyż S. S. – jako główny udziałowiec i prokurent Spółki z o.o. „S.(...)” – „przejął” zadłużenie pracodawcy. Wskazania te mają charakter wiążący (art. 365 k.p.c.) i wyłączają twierdzenie, że zobowiązanie pozwanego było darowizną.

Powiązanie „odprawy” z ustaniem stosunku pracy nie budzi wątpliwości. Bez godziwej odprawy powódka z pewnością nie zrezygnowałaby z zatrudnienia, mając na uwadze jej sytuację życiową. Swoje zobowiązanie wykonała w całości.

Okoliczności tej sprawy nie są typowe, ale stają się bardziej zrozumiałe w sytuacji, w której pozwany był faktycznym „właścicielem” rodzinnej spółki, której zobowiązania finalnie go obciążały, dlatego Sąd Apelacyjny zasadnie respektował skutki udokumentowanej, ważnej umowy (vide: art. 353¹ k.c.). Był ponadto związany wskazaniami zamieszczonymi w prawomocnym wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 25 września 2001 r. (III APa 161/00).

Z podstawowych przyczyn należało oddalić kasację (art. 393¹² k.p.c.) i orzec o kosztach postępowania kasacyjnego (art. 98 i 108 § 1 k.p.c.).